

Papp Sebők István doktor művészete

A vallási tárgyú művészetről általánosságban

Az emberiség hitéletét ábrázoló művek évezredek óta fontos szerepet töltenek be az emberiség kultikus és vizuális világában. A kötött és kötetlen hordozófelületre kerülő vallási tárgyú ábrázolások a civilizáció, a készségek és anyagok fejlődésével egyre művészibbé váltak. A hiedelemvilág vallássá alakulása – majd e tanok írásos rögzítése – az emberiség szellemi kincse, amelyet több tudományág kutat és népszerűsít.

Az ó- és újszövetségi Szentírás eseményeit a templomok falaira, illetve egyéb hordozókra azért vitték fel a művészek a múltban, hogy egyrészt díszítsék az adott tereket, másrészt a Szentírás példázatai, eseményei így juthattak el akár több generáción keresztül is a tömegekhez. A nyomtatás feltalálását megelőzően évszázadokon keresztül a kódexmásoló műhelyekben kézzel készítették a Szentírás-példányokat, ezért ezekből kevés létezett, továbbá azért volt szükség a Szentírás vizuális megjelenítésére, mivel a középkorban és az azt megelőző időkben kevesen tudtak olvasni.

A római katolikus egyház kétezer éves története során a művészet egyik jelentős inspirálója, támogatója és pártolója volt. Világszerte állnak olyan egyházi épületek, amelyekben jelentős ipar- és képzőművészeti alkotásokat láthatunk. A legkiválóbb mesterek vallásos tárgyú alkotásai felvételt nyertek az egyházi és világi fejedelmek kincstáraiba, palotáiba, vagy köz- és magángyűjtemények féltett műtárgyaivá váltak.

A Biblia eseménytörténete, a hit kérdései évezredek óta foglalkoztatják az írástudókat, a mesterembereket, a tudósokat és a művészeket: írókat, költőket, zeneszerzőket, festőket, szobrászokat és iparművészeket. Bizonyos, hogy vallási tematikájú munkák nem csupán megrendelésre készültek, készülnek, hiszen a vallásbólcelet kérdései nem csupán a teológusokat foglalkoztatták, foglalkoztatják, hanem általában a szellem embereit, például a képzőművészeket is.

Napjainkban, habár a statisztikák az analfa-

betizmus elleni küzdelemben jelentős eredményekről tanúskodnak, a Szentírás beszerzése nem megterhelő feladat, mégis sokak számára az élet rohanó tempója kevés időt enged bibliaolvasásra. Bizonyosan feltűnt a sokat utazóknak, hogy a jobb hotelekben a szállóvendégeket – kötelező tartozékként – az éjjeliszekrényen, valamely világnyelvre lefordított Szentírás várja. Vitathatatlan tény, hogy Földünk egyik legelterjedtebb vallása a kereszténység, amelyet ugyan üldöztek – és üldöznek a mai napig is –, de Krisztus tanítása valamennyi kontinensen gyökeret eresztett, és a sok népet befogadó, soknyelvű Európa egyik alapkövének tekinthető. Emiatt bizton állítható, hogy a Biblia ismerete nélkül műveltségünk hiányos. Próbáljunk végigsétálni a Magyar Nemzeti Galéria, a budapesti Szépművészeti Múzeum vagy bármely európai ország képtárának termeiben, azzal a ténnyel szembesülünk, hogy rengeteg vallásos tárgyú munkával találkozunk.

A Szent Pál apostol-festményciklusról

A magyarság kereszténységgel való szoros viszonya beszédünkben, nyelvi szimbólumrendszerünkben is tetten érhető, amelyre számos példát ismerünk. Említsük ezennel a „tamászkodás”, illetve a „hitetlen Tamás” kifejezést, amely a Bibliában leírtak szerint a Jézus feltámadásában kétkedő Tamás apostolra vonatkozik. Létezik egy másik igen elterjedt szókapcsolat is: a „pálfordulás”, amelyet átvitt értelemben a radikális irányváltás, változtatás alkalmával szoktunk használni. Ennek a kifejezésnek eredetéről a Szentírás Apostolok Cselekedetei részben olvashatunk: Saul, aki sokáig ádáz ellensége, üldözője volt a kereszténységnek, egy alkalommal leesett lováról, és szemét az égből érkező erős fénysugár vakította el, miáltal megvilágosodva felhagyott korábbi ténykedésével, és kereszténnyé vált. Mit tudunk a Saulból Pál apostollá alakult személyről? A Benjámin törzséből származó Saul – Jézus Krisztussal egy időben a Taurus hegység lábánál, a

Szíriából Kis-Ázsiába vezető út mellett fekvő Tarsus helységben, diaszpórában született, és 67-ben Rómában szenvedett vértanúhalált.

A görög műveltségű, római polgárjoggal rendelkező Saul-Pál apostol a keresztény hit legjelentősebb térítőjeként vált ismertté. Missziós munkáját Jeruzsálemben és a hellén kultúra befolyása alatt álló Szíriában, Kis-Ázsiában, az ókori Görögországban, Makedóniában és Rómában fejtette ki. Utolsó állomáshelyére már rabként érkezett, de ideszállítása során hajótöröttként Máltára vetődve, ott is térített. Ezzel magyarázható a máltaiak elnevezése: Szent Pál szigete.

Az orvosi diplomával rendelkező Papp Sebők István festőművész nagy tisztelettel viszonyul

Az üvöltő ember

a festőművészet klasszikusainak alkotásaihoz. Behatóan tanulmányozza a polihisztor Leonardo da Vinci és Michelangelo, valamint a fény-árnyék hatás zseniális mestere, Caravaggio és mások művészetét. Különösen kedves számára Caravaggio *Szent Pál megtérése* című festménye, amelyet Rómában a Santa Maria del Popolo templomban őriznek. Emiatt választotta legújabb képsorozatának tárgyául Saul-Szent Pál apostol megtéréseinek történetét, amely szorosan illeszkedik a Biblia általa korábban feldolgozott ótestamentumi eseményeihez, a Káin és Ábel, valamint Lámekh története ciklusokhoz.

Papp Sebők István a késő reneszánsz és a barokk festészet hagyományait követve ábrázolja a keresztényüldöző, majd megtérő Saul-Pál életének fiktív történéseit. A művész nagy hangsúlyt helyez az általa ábrázolt emberek és állatok testének expresszív, feszültséggel teli, dinamikus ábrázolására. Képein az izmok feszülnek, a plasztikus megjelenítésű testeket kontúrvonalak szegélyezik, és a drámai hangulatot a hangsúlyosan alkalmazott fény-árnyék hatás szintén erősíti. Papp Sebők István a bibliai eseménytörténethez kapcsolódó látomásszerű műveivel, impulzív, magával ragadó módon ad választ. A művész birtokában van az ábrázolás szinte valamennyi lehetőségének és a klasszikus művészetten iskolázva, annak határait feszegetve hozza létre eredetien egyedi, 21. századi művészetét. Művészetének alapvető tulajdonsága a robosztus mozgalmasság, a grafikus vénára visszavezethető plakatív narrativitás, az anatómiai részletek rövidülésben való mesteri ábrázolása és a monumentalitás. Papp Sebők István művészetének további kuriozitását az adja, hogy szembehelyezkedik azzal a trenddel, hogy szép, piacképes lakberendezési tárgyakat fessen. Habár Papp Sebők István technikai adottságai, jártassága, felkészültsége miatt bizonyosan képes lenne erre, ő más utat választ. Visszakanyarodik azon mesterekhez, akik nem rettentek vissza templomok kupolás-tul való kifestésétől, és hozzájuk mérve magát, hallatlan dinamizmussal, helyes arányérzékkel, olykor sejtelmes színhasználattal alkotja elgondolkodtató erkölcsi és esztétikai példázatait. Papp Sebők István munkái is alkalmasak lakó- és közösségi terek gazdagítására, csakhogy nem akármilyen közegbe. Művészetének értő befogadásához és élvezetéhez ugyanis a képek

Szent Pál bácsikám római katonával

szemlélésén, látványán kívül a mögöttes tartalom megértéséhez alapos általános műveltség és a klasszikus művészet ismerete szükséges. Akik követni tudják Papp Sebők István gondolatiskjait, elmélyednek a művész munkáiban, cserébe a szellemi kirándulást követően lelki feltöltődésben és átlényegülésben részesülnek.

Az orvos-festőművész megrázó hangulatú, lendületes, barokkos vonalvezetésű, sötét színeket használó képeivel szeretné embertársait a bibliai tanítás etikai, morális értékeire inteni, kis túlzással: ecsettel próbál gyógyítani.

DR. MATITS FERENC

Magyarország legnagyobb képeslapgyűjteménye a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szerencsen található, a Zempléni Múzeumban. Becsült nagysága jelenleg meghaladja a 900 000 darabot. A kollekción alapja magángyűjtői adomány. A nyíregyházi származású dr. Petrikovits László (1901–1972) Szerencsen folytatott általános- és fogorvosi praxist. 1967-ben könyvek, ex libris gyűjtemény, képzőművészeti- és régészeti tárgyak mellett közel 400 000 képeslapot adományozott Szerencs városának. A helytörténeti múzeum abban az évtizedben kezdte meg működését. Dr. Petrikovits László a képeslap gyűjteményét az első perctől kezdve tudományos, tanulmányi célokat szolgáló irányokban építette fel. Kisebbségekkel, bővülő témakörökkel ma is az ő elképzelése alapján tartják nyilván a gyűjteményt, mely bármilyen irányú kutatómunkához tárgyszerűen hozzá tud járulni. Csekély része látható „A képeslap története” című állandó kiállításon.

G. B.